

τίποτε, και τίποτε δεν επιχειρείται, και κανείς δεν συνδυάζει τας ιδέας και τα πράγματα διὰ νὰ μιμηθῆται. Ένας φίλος μου ήθελε νὰ δημοσιεύσῃ, ὅτι ἐγὼ τὰ φωνάζω αὐτὰ, δέκα ἔτη τώρα. Τοῦ εἶπα: Έμένα δὲν μοῦ ἀρέσουν αὐτὰ, εἶνε περὶ τὸν, τὰ γράφω μόνος μου.

Έερολόγοι λοιπὸν εἶνε οἱ φωνάζοντες και θέλοντες νὰ σὰς ἀνοίξουν τὰ μάτια διὰ νὰ κατορθώσῃτε νὰ τὰ ἐννοήσῃτε; Έερολόγοι εἶνε οἱ καταβαθωθέντες διὰ νὰ σὰς μάθουν πῶς νὰ τὰ πλησιάσῃτε νὰ τὰ κάμῃτε; Καὶ τρελλοὶ εἶνε κύρ Στέφανε, οἱ φωνάζοντες διὰ τῆς παραστάσεως τῶν ἀρχαίων ὁμιλιῶν; Βέβαια εἶνε τρελλοὶ. Έαλ' ὅταν εἰθῆ ὁ Τζουμπὴ καὶ εἶπῃ, ὅτι δυνατόν νὰ γίνουν ἀρχαῖαι παραστάσεις, τότε τὸ ἄλλο πρῶτὸν ἀρέσῃ. Διχίζετε οἱ ἴδιοι νὰ θέλετε νὰ τὰ ἐπιχειρήσῃτε και νὰ τὰ κάμῃτε ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἔχητ' σκεδῆ ποτέ σας τίποτε, χωρὶς νὰ δύναιθε νὰ κάμῃτε τίποτε, χωρὶς νὰ σὰς εἶνε δυνατόν νὰ ἐννοήσῃτε ἀπολύτως τίποτε, και ἢ νὰ μῆς κουβαλήσῃτε ξένους θιάσους νὰ κάμουν ὅτι τοῦς κατεβῆ, ἢ νὰ τὰ κάμῃτε μόνοι σας και νὰ καταδιβάτε τὰ ἔξιστα μέχρι τ' ἑαυτοῦ σας και νὰ τὰ κομμικῆτε και νὰ τὰ ποδοκυλίετε. Έμέσῳ ἔπεφοίτησεν τὸ Έγιον Πνεῦμα, και εἶνε ἔτοιμοι οἱ τοῦ Βασιλικῆ, ἔφοῦ ἔτελεσε ὁσαν τὸν Νέον κόσμον νὰ ριχθοῦν και εἰς τὸν Παλατόν. Καὶ εἰς παρὰστάσεις ὅπου οἰκτρῶς κωμικῆται Ένας Μιστρώτης και ἐνταφιάζεται Ένας καλλιτέχνης ὅσν τὸν Χρηστομῶνον, θέλουν οἱ θεατρῶναι νὰ δείξουν τὸ ἀνάστημά τῶν.

Καταλάβετε το, καταλάβετε το, καταλάβετε το, Στέφανοι. Εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμῃτε τίποτε ἄλλ' , παρὰ νὰ ἐξετελιῆτε τὸ Έθνος σας, φέροντες ξένους θιάσους νὰ παραστήσουν τὰ ἰδικά μας ἔργα, νὰ τὸ παραστήσετε ἀραβῆς, βέρβαρον, ἐνῷ εἶθε μόνον οὐεῖς τοιοῦτοι— ἢ νὰ ποδοκυλίετε και αὐτὰ εἰς τὸ οἰκτρὸν και κωμικὸν σημεῖον, ὅπου ὄθετε και κάθε ἄλλο, πρὶν σὰς ἀνοίξουν τὰ μάτια, πρὶν σὰς μάθουν τί ἔχετε νὰ κάμῃτε, πρὶν σὰς δείξουν πῶς θὰ τὰ κάμῃτε.

Μάθετέ το ἀπὸ τώρα. Έάν φέρετε ξένους θιάσους, νὰ παίξουν ἀρχαῖα δράματα ἐπὶ τῶν Έλληνικῶν ἐρειπίων, δὲν ἀτιμάσετε τὸσον τὴν πατρίδα σας και μῆς καταστήσετε ἀδύνατον νὰ συναντήσωμεν ἕναν Ἑὐρωπαῖον, χωρὶς νὰ μῆς ἀνεβαίνει τὸ αἷμα εἰς τὸ πρόσωπον, θὰ ἀκούετε μίαν κλαιῆν διαμαρτυρίαν ἐν μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ σας. ἢ ὅποια δὲν θὰ χαλαρῇ μόνον τὸ ἰδικὸν σας γέλυσι ἀλλὰ και τῶν κτηρίων ξένων σας— μολοῦσι δὲν πταῖουν τίποτε, ἢ ἄνθρωποι, ἀφοῦ οὐεῖς οἱ τέχοντες ἀπὸ πίσῳ τῶν μῆς τοῦσπαρουσιάζετε τοιοῦτους— και θὰ ἐνοηῆτε τότε στρογγυλότατα, ὅτι οὔτε οὐεῖς, οὔτε αὐτοὶ, θὰ μάθετε ἔμῃς, Έλ λ ν ν ι κ ἄ. Δυνατόν νὰ εἶνε οἱ Ἑὐρωπαῖοι ὅσον θέλετε μεγάλοι, ἀλλὰ και ἐμεῖς τέλῃς εἶμεθα ἄνθρωποι μὲ μάτια και βλέπομεν εἰς τὸ σπῆτι μας καλήτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Αρχαῖα δράματα κύριοι— μάθετέ το ἀπὸ ἐμένα— μόνον Έλλήνες δύνανται νὰ διδάξουν και μόνον Έλλήνες δύνανται νὰ παραστήσουν. Τα πάντα τῶν παραστάσεων αὐτῶν δύνανται νὰ γίνουν ἐδῶ ἀπὸ Έλληνας. Έλλ' ἔστω και καλήτερον, νὰ βοηθῆσουν οἱ Ἑὐρωπαῖοι, εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς λεπτομερίας μόνον και μόνον. Πρέπει τέλῃς εἰς ἔξ ἡμῶν, περιηρονῶν κάθε κίνδυνον Ταρταρισμοῦ, νὰ ἀναλάβῃ νὰ προστατεύσῃ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ: τὴν τιμὴν και τὴν ἄξιον πρέπειαν και τὴν εὐφῆραν και

τὴν ἱκανότητα πρὸς κάθε τι και πρῶτιστως πρὸς τὸ Ὠραῖον.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΔΟΣ

Η ΠΑΠΠΑΔΙΑ

Ο καλός μου ὁ παππᾶς ἐπυνεῖθε νὰ λέῃ: τὸν πλητίον ν' ἀγκιᾶς —τώρα κἀθεταί και κλαίει! Έπ' τὴν ὦρα τὴν κακὴ ποῦ τὸν ἔκουσας, ὠμίμην! λές μὲ πότισαν ρακὴ και φιλιέμικι ἀπὸ καθέναν. Τι νὰ κίνω, βρε παιδιᾶ; τὸ λέγαν και σ' ἄλλα χρόνικ πῶς γεννᾷ ἡ παππαδιὰ τοῦ διαβόλου τὰ ἐγγόνια!

JUDAS ERRANT

ΣΚΕΦΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΜΑΣ

Φίλτατε Νουμά»

Άς νὰ μᾶς φτάνει γιὰ τὴ σαπίλα και τὴν ἀπροσδιόριστη ἐκείνη σιχαμερὴ και σαλκοειδῆ κατάσταση, ὅπου βρῖσκονταί ὄλα μας τὰ πράγματα και ὄλες μας οἱ ἴδιες, μονάχα οἱ ἑσπεριοειδεῖς τοῦ κ. Γιαννοπούλου (βλέπε «Έστου») ἢ μήπως ἀραγε και οἱ ὑπερβολικά και ψευδῶς ἑλληνοκισοειδεῖς;

Έλληνικὴ τέχνη, τὸ καταλαβαίνω. Έλληνικὴ ἐπιστήμη, ποίησι, μουσική, ἐπίσης. Έλλά Έλληνικὴ θρησκεία, τί εἶδους ζῶο εἶνε τοῦτο ποῦ ὁμολογεῖ ὁ κ. Γιαννοπούλος, πῶς εὐχαριστῶς θὰ τὸ ἔβλεπε νὰ γεννηθῆ; Ο ἴδιος παραπάνω μᾶς εἶπε ποῖά εἶνε ἡ εὐσεῖς καθῆ θρησκείας. Καὶ τῆς καθάρως Έλληνικῆς δὲ θὰ ἦταν ἡ ἴδια; Δὲν πρέπει λοιπὸν στὸν τόπο αὐτῆς ποῦ ἔχουμε, ποῦ εἶνε ἀρεκτὰ παλαιὰ και εἶνε ὅσν νὰ μὴν εἶνε, νὰ θέλῃ νὰ φέρῃ δικὴ του καινοῦργια.

Έν μὲ τὸ: «Έλληνικὴ θρησκεία» ἐννοεῖ τὴν ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, τὴ γενικὴ ἀναξήθηρησκεία, τὴν κυριαρχία τῆς Έλευθερίας και τῆς Ἀλήθειας, τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει και ὁ πόθος του εἶνε και πόθος καθῆ φιλελευθέρης καρδιᾶς. Αὐτὸ εἶνε: τὸ γένος τοῦτο οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ διὰ γενικοῦ γρημισμοῦ. Μπαλώματα και στηρίγματα και ἀδιαφορίαν ἐπ' ἀπειρον και ρηνοσπλαστίας και τέτοια δὲν ἐπιδέχεται, δὲ γιατρεύεται μ' αὐτὰ. Έν μπορού-

σαμε ἀντίς θρησκοῖ νὰ εἶμαστε Χριστιανοὶ πραγματικοί, ζυμωμένοι μὲ τὴν Ἀγάπη, θὰ τὸ νύχῳ μὸν μῶλη μου τὴν καρδιά. Δὲν μπορούμε; τίει καλά. Έφοῦ ὅμως μᾶς λείπει ἡ οὐσία, ἔφοῦ τὴν ἀληθινὴ μορφή τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲ θέλομε νὰ τὴν ἀντικρύσωμε, ποῖὸ λόγο ἔχουν γιὰ νὰ στέκουν ἐκκλησιᾶς και Βυζαντινὴ μουσικὴ και δεκαρολογία και ῥάσας και καλυμάχικα και κερὰ και λιθάνια και μοναστήρια τῆς Πεντέλης;

Μήτε ἐκκλησιᾶς νὰ ἔχουμε, μήτε παπάδες, μήτε κῆρυκες και ἀιδεσιμωτάτους και θρησκειῖς. Αὐτὸ νὰ εὐχρηθῶμε. Νὰ, τὸ Εὐαγγέλιο, ὄχι κανενὸς παπαῖ, ἀλλὰ τὸ καθαροτυπωμένο Εὐαγγέλιο. Καθένας εἶνε ἐλεύθερος νὰ τᾶγοράσῃ, ὄδοικα γλωσσῶσα θέλει, νὰ τὸ μελετήσῃ, νὰ ἐγκολπωθῇ ἢ νὰ ποκηρῶξῃ τὰ ὅσα λέγει. Έποιος τὸν φωτίσῃ ὁ Θεός;

Και εἶνε ἐλεύθερος, ἔν τὸν παρκινεῖ ἡ καρδιά του νὰ κατηγῆσῃ τίς πεποικῆσεις του και στὸν γείτονα του ἢ στὸν φίλο του. Κι ὁ κ. Γιαννοπούλος μπορεῖ ἐλεύθερα χωρὶ νὰ νουιάζεται γιὰ τοῦς δούλους Έλληνας, νὰ κατακρίσῃ μιὰ δικὴ του καθάρως Έλληνικὴ θρησκεία. Ένας περιορισμὸς μόνον θὰ μᾶς χρειάζεται τότε, ἔφοῦ μᾶς διδάξει ἡ ἱστορία τὸ τί μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ξανά ἀπὸ μιὰ τέτοια κατάσταση, νὰ φροντίσῃ δηλ. ἡ Κοινωνία μὲ τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅστε νὰ μὴ φανῶν πειὰ στὸν κόσμῳ Νύχτες τοῦ Ἀγ. Βαρθολομαίου και Ἰερᾶ Έξέτασι και Γαιακονταστεις πόλεμοι και διωγμοὶ τῶν Albigeois και Έγπατῖαι συρρέμεναι στοῦς δρόμους και Εἰκονομάχοι μὲ Εἰκονοφίλους και Ἀλέξανδρο Βοργῖαι, ἀντίχριστοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὸ νὰ εὐχρηθῶμε, ὅσο κι ἄν φαίνεται ὄνειροπόλημα. Έν εἶμεθα ἔθνος ὄλο ἀπὸ καλλιτέχνας, τότε θὰ ἔπρεπε μονάχα τὸ Ὠραῖο νὰ μᾶς ἀπασχολῇ, ὅπως τὸν κ. Γιαννοπούλου. Έπειδὴ ὅμως εἶμεθα ἀπὸ ποικίλη πάστα και δὲν μπορούμε νὰ διαφοροῦμε γιὰ τὰ πράγματα ποῦ μᾶς τριγυρίζουν, γι' αὐτὸ πρέπει ὁ πατριωτισμὸς μας νὰ ἔχη κι ἄλλα ἰδανικά, νὰ μεταχειρίζουμασσε τὸ φτυᾶρι τοῦ καθαρισμοῦ κ' ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ Ὠραίου.

Ἰδικός σας

I Γ. Σταμνύπουλος

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περσσημένα τοῦ «Νουμά» πωλοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐθνηφυρίδων και εἰς τὰ κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος Ὁμονοίας, Ἐθνικῆς Τραπέζης, Βουλῆς και Ἰπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (1)

H. G. WELLS

Η ΘΛΙΒΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΝΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

Έμουν - θὰ τὸ μάθετε ἰδέσῳς γιὰτὶ δὲν εἶμαι πλέον— ἢ Έγθερτ Κράδοκ Κῳμῖνις. Τὸ ὄνομα δὲν ἀλλάξε. Εἶμαι ἀκόμα (σῶσέ με, Θεῖ μου!) δραματικὸς κριτικὸς εἰς τὸν «Πύρινον Σταυρόν». Τὶ θὰ εἶμαι; σὲ λίγῳ, δὲν τὸ ξέρω. Γράφω μὲ μεγάλην ταραχὴν και σύγχυσιν φρενῶν. Ἐὰ κάμω, ὅτι με πορῶ γιὰ νὰ ἐξηγηθῶ καλά, ἄν και εὐρίσκω φοβερῆς δυσκολίας. Πρέπει νὰ κάνετε λιγάκι ὑπομονή, μαζή μου. Έσταν ἕνας ἄνθρωπος ὅσον πηγαίνει και γάνει τὴν αὐτοῦτά του, δυσκολεύεται φυσικὰ νὰ ἐκφραθῆ. Ἐὰ σὰς τὸ σαφηνίσω τελείως σὲ μιὰ στιγμῆ, ἔμα μὲ μᾶ πόρᾶ στὸ δρόμῳ τῆς διηγῆσεως. Σταθῆτε νὰ δοῦμε— ποῦ εἶμαι. Ἦθελα νᾶξερᾶ κ' ἔγῳ. Έα! ναῖ, τὸ τῆρα! Στὸ διάβολο ὕατὸ τὸ ἔγῳ! Εἶμαι: ὁ Έγθερτ Κράδοκ Κῳμῖνις.

Σ' ἄλλην ἐποχὴν δὲν θὰ μοῦ ἀρεσε νὰ γράφω ἔτσι ὄλο μὲ «έγῳ» ὅπως ἔξ ἀνάγκης θὰ γράφω αὐτὴν τὴν ἱστορίαν. Εἶνε γεμάτῃ ἀπὸ «έγῳ» ἐμπρὸς και πίσῳ, ἰθρῖον τῆς Ἀποκαλύψεως—ἐκεῖνο μὲ τὴν κεφαλὴν ὡσεῖ μύσῃου, ὑποθέτω. Έλλά τὰ γουστά μου ἀλλάξαν ἀφ' ὄτου ἔγυνα δραματικὸς κριτικὸς κ' ἐσπούδασα τοῦς μεγάλους διδασκάλους τοῦ κλάδου τοῦτου— τὸν Α. Γ. Β., τὸν Ν. Σ. Λ., τὸν Ι. Μ. Δ. και τοῦς ἄλλους. Έολα ἔλλαξεν ἀπὸ τότε. Τοῦλάχιστον ἡ ἱστορία ἔφορῆ τὸν ἑαυτόν μου— ὡσεῖ ὑπάρχει ἔμποια δικαιολογία γιὰ ἔμένα. Καὶ πράγματι δὲν εἶνε περιουτολογία αὐτὸ ποῦ γράφω, διότι, ὅπως σὰς λέγῳ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἢ ταυτότης μου ὑπέστη τελείαν ἀλλοίωσιν.

Έκείνη ἢ περσσημένη ἐποχὴ!... Έμουν— ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις— ὅπως οὔν εὐπρόσωπος νέος, ὅπως οὔν ἐντροπῆς— μ' ἔρεσε τὸ σταγερὸ γρῶμα στὰ ρούχᾶ μου, μόλις ποῦ φῶτρωνε τὸ μουστακί μου, εἶχα πρόσωπον «προκαλοῦν τὸ ἑνδιαφέρον» και ἕνα ἑλαφρὸ τραυλισμα ποῦ τὸ εἶχα κολληῖσι στὰ μικρᾶτά μου ἀπὸ ἕναν συμμαθητῆν. Έμουν ἀρραβωνιαστέμενος μ' ἕνα πολὺ ὁμορφο κορίτσι, τ' ὄνομά του Δέλια. Νεαρῳπάτῃ κόρη ἦτον— ποῦνε τὰ σιγαρέττα μου;— και μ' ἀγαποῦσε διότι: ἦμουν ἀνθρωπεμῆνος και ἰδιοφρουβμος. Τῆς ἔκαμα ἐντῶπιςιν καθῆπερ τὸ Ἄρνιόν— ἔξ αἰτίας τῆς τραυλότητος, πιστεύω. Έπατέρας τῆς διακεκριμένη ἀφεντία εἰς τὸ ζητήματα τῶν γραμματοσῆμων. Έκείνη, ἐδιάβαζε πολὺ εἰς τὸ Βρετανικὸν

Μουσεῖον. (Έξῃος τόπος γιὰ ζευγάρωμα τῶν φιλολογούντων νέων, αὐτὸ τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον— διὰ περισσοτέρης πληροφορίας διαβάστε τὸν Γ. Έτζεστων και τὸν Χάντλυ Μᾶκ Κάρθου και τὸν Τζέισινγκ και τοῦς λοιποῦς). Έγαπημάσσετε κατὰ τὸν πνευματικὸν μας τῶσον, και ἐπρέραμεν τὰς λαμπροτάτας τῶν ἐλπίδων. (Έολα πᾶνε τότε). Καὶ ὁ πατέρας τῆς μ' ἐσυμπαθοῦσε, γιὰτὶ ἐφαινόμουν εἰλικρινῶς πρόθυμος νὰ τὸν ἀκούω νὰ μιλήῃ γιὰ γραμματόσημα. Δὲν εἶχε μητέρα ἐκείνη. Μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶχα τὰ εὐτυχέστερα σχέδια ποῦ μπορεῖ νᾶχη ἕνας νέος Δὲν ἐπήγαινα καθόλου στὰ θέατρα ἐκείνη τὴν ἐποχὴ. Ἦθηαί μου ἢ Καρλόττα πρὶν πεθάνῃ, μοῦ εἶχε πῆ νὰ μὴν πηγαίνω.

Έο Μπάρνσμπης, ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Πύρινου Σταυροῦ», μ' ἔκαμε— μ' ὄλες τὰς σπασμωδικὰς μου προσπαθείας γιὰ νὰ ξεφύγω— δραματικὸν κριτικὸν. Εἶνε ὠραῖος, εὐφρωτος ἄνδρας, ὁ Μπάρναμπης, μ' ἔα τεράστιον κεφάλι: μὲ μαῦρα σγουρὰ μαλλιά και πειτακοῦς τρόπους, και μ' ἐτάκκασε στὴ σκάλα ποῦ πῆγαίνα νὰ δῶ τὸν φίλον μου Οὐέμπλη. Εἶχε γευματίσει, και ἦτον παραπάνω ἀπὸ τὸ σὺνητες διαχτυκός.

— Γεῖ σου Κῳμῖνις! εἶπε. Νὰ, ὁ ἄνθρωπος ποῦ μοῦ χρειάζεταιται!

Μ' ἀρπαξῆ ἀπὸ τὸν ὄμο, ἀπ' τὸ γαῖκι, ἀπὸ κάπου ἐπὶ τέλους, μ' ἔτρσε ἀπάνω στὸ μικρὸ διάδρομο και μ' ἐπέταξε ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ καλῆ: τῶν ἀχρηῖτων χαρτιῶν στῆν